

עשה את כל המינויים הראשונים ויצאות את כל המישרות. הרי נמסר בידיו כוח אדיר פי כמה. יתכן שחלם על כך כאשר התחיל בדרך הטלוויזיונית ודי ציבורית כמנחה התוכנית. בומבראנג."

ל ילך איש שולל אחרי סיסמאות ריקות כמו "שדורידה" שות מרויקים, מהימים ומאחזים."

דרושה מידה רבה של התחסדות עזת-מצח כדי לתבוע מאדם אינטליגנטי להאמין במליצה כה שטונית.

כל תלמיד השנה הראשונה במדעייהתקשורת יודע שאין דבר כזה. אין ידיעות אובייקטיביות, מדויקות ומחייבות.

אם נאמו של השר אמנון רובינשטיין יופיע בראש מהדרות החדשות, בכתבה מצולמת של חמש דקות, תהיה זאת ידיעה מדויקת, אך ידיעה זו תהיה שונה מהוכרת אותו הנאום עצמו, בסוף המהדורה, ללא כתבה מצולמת, בעשר שניות. ומישהו צריך להחליט אם בכלל להכליל את הנאום במהדורה, או לא.

כל החלטה כזאת תהיה "מדויקת" ו"מהימנה" ואפילו "מאד ונת" (שהרי יהיו גם נאומים אחרים). אך זוהי תעמולה פוליטית פשוטה, לכאן או לכאן.

זה נכון לגבי כל חדשה בכל עיתון, ועל אחת כמה וכמה במהדורת-טלוויזיה, המגיעה למיליונים, ודי מונה ברימנות אל כל הרושים.

הצעת-החוק הזאת מוסרת בידי הממשלה, באמצעות שר אחד, שליטה בלעדית על שידורי-החדשות העיקרי במדינה. זהו צעד גדול לקראת מיסטר טוטאליטרי ומודרני, שאינו זקוק עוד למי תנות-דיכוי ולקצ"ב, מפני שהוא שולט במכשירים של שטיפת מוח, שהם יעילים הרבה יותר.

ל צד ההשתלטות על מכשירי-התעמולה העיקרי במדינה, באיטלה של "חברה פרטית לשידורי-חדשות" (סעיף 69), באה התקפת-המחץ על עצם קיומה של עיתונות חופשית במדינה. זוהי הסכנה השלישית הכרוכה בהצעה זו.

העיתונות החופשית חיה ממודעות. מי שסותם את זרם המידע בעזרת לעיתון, חוסם כאילו את זרם האוויר לריאותיו של אדם. הוא מחניק אותו. הוא רוצח אותו.

שום עיתון כתוב אינו יכול להתחרות עם טלוויזיה מיסחרית על הפירסומת הגדולה — בגלל אותן הסיבות שכבר הבאתי אותן. לעיל. האפקטיביות של שטיפת-המוח הטלוויזיונית תהיה לאידך שיעור גדולה מכל פירסום מודפס גם בעיתון הנפוץ ביותר במדינה.

אין זה רק הבדל כמותי, אלא גם איכותי. הסניה עצמה שונה.

העיתונים יצטרכו להוריד את מחירי המודעות כדי להציל מה שניתן להציל, ולהסתפק בנחת מצטמק וחולק. תהיה זאת מילחמה לחיים ולמוות משני הצדדים — שהרי גם הטלוויזיה תהיה זקוקה לכל דולר של פירסומת כדי להתקיים.

היא תצטרך להוריד את הרמה עוד ועוד, לפנות אל הרבדים הפרימיטיביים ביותר של נפש הציבור כדי לרצות את המפרסמים התובעים ציבורי-רצונים מירבי.

רובינשטיינים באים לסכר את האוזן ולפייס את הדואל גים לשלום העיתונות.

הטלוויזיה תביא להגברת כמות הפירסומת, הם אומרים. זה הוכח בארצות-הברית. יהיה די והותר לכל — גם לטלוויזיה, גם לעיתונות היומית. הם גם מביאים סטטיסטיקות המוכיחות את עליית כמות הפירסומת המיסחרית בלא גבול.

רק שטע גמור יאמין לכל אלה. ישראל אינה ארצות-הברית. לנו יש משק זעיר, זעור.

הפירסומת המיסחרית כבר הצטמקה בארץ בשנים האחרונות. סטטיסטיקות? כעניין זה כובות, מפני שכמעט כל העיתונים בארץ הורידו את מחירי-הפירסומת מתחת לשולחן. הם מעניקים הנחות מפליגות, ואחרים מהם אף מפרסמים מודעות-חינם כדי לעשות רושם ולמלא את עמודיהם.

אין שום ספק כי הטלוויזיה המיסחרית תוציא מן העיתונות את הפירסומת הכראית ביותר. בעלי הצעת-החוק עצמה מודים בכך בפה מלא, ולא בלי שימת-הלאיד, כאשר הם מרבים במבוא על פגיעה אפשרית בעיתונים היומיים בשל ירידת הכנסותיהם מפירסומת.

על העיתונות, הבורח היחיד במדינה המבקר כיום את מעשייה-הממשלה בעילות, כפי שהוכח שוב ושוב, תרד מהלומה מוחצת, אולי מבת-מוות. במקום הגוף הזה יבוא גולם תעמולתי, הכפוף בול לממשלה — ולמעשה לשר-הדואר, שיהיה עתה מעין דיקטטור תעמולתי.

אם כן, מדוע לא הודעו עורכי-העיתונים? מדוע אינם מרעידים שמיים וארץ? מדוע אינם יוצאים למאבק לחיים ולמוות, מכריזים על שביתה, מרעידים את אמות הסיפים?

זהו אחד המיסורים המבישים ביותר בפירשה זו כדי לה.

בעלי-הצעה סתמו להם את הפה. הם שילמו אותם. הם שילמו להם דמי לאי-חרין.

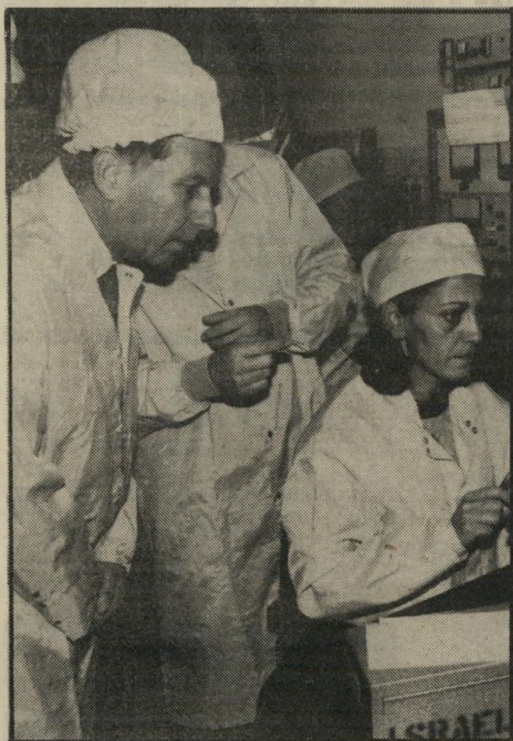
כלומר, הם לא שילמו עדיין. הם רק הבטיחו. ולפי העיקרון שפתי יאמין לכל דבר, בעלי-העיתונים מאמינים.

אליראן אמר שהמילחמה היא עניין הרבה יותר מדי רציני מכדי להשאיר בידי אנשי-צבא. על אותו המישקל אפשר לומר: חוסש-העיתונות הוא עניין הרבה יותר מדי רציני מכדי להשאירו בידי בעלי-העיתונים.

חלק מבעלי-העיתונים אינם אלא סוחרים רגילים, הסוחרים במרכולת ששמה עיתון. אפשר לפתות אותם בכסף.

במרוצת השנים נתנו בעלי-העיתונים והעורכים את ידיהם ל-קיסריה-השקתה בלא-ספור, וליחכו את פינתם של כל השליטים. עכשיו הם הגיעו לשפל חדש של כניעות.

הם עשו קנוניה עם בעלי-ההצעה. הם עשו עסק, מתוך המחשבה ש-אם אינך יכול ללחום בהם, הצטרף אליהם, הם הבטיחו לעצמם נחת מהעוגה. או כך, לפחות, נרמה להם.

רובינשטיין בתצלום יחסי-ציבור

הסעיף 114 בהצעה קובע כי "הרשות תשלם לעיתון יומי מענק שנתי, כפיצוי על הקטנת הכנסותיו בשל הפעלת פירסומת בשידורי טלוויזיה".

המענק ישולם על-ידי בעלי-החזיקות מתוך הכנסותיהם. כמה? זאת לא נאמר. לפי אילו קריטריונים? גם זאת לא נאמר. זה ייקבע בתקנות. באישור שר-האוצר ובהסכמת ועדת-הכספים של הכנסת.

זה יכול להסתכם גם במאה דולארים בשנה, אשר יחולקו (על-ידי שופט) בין העיתונים היומיים.

אין מילים כדי להגדיר את הבגידה המונמנטלית הכרוכה בעיסקה זו — עיסקה שגם ההגדרה, "עיתונות" מחמיאה לה. יתכן שלא היתה עיסקה כזאת מאז שעשיו החכם מבר את זכות-הבכורה תמורת נדידת-ערשם.

כי הרי אין כאן שום התחייבות אמיתית. לכל היותר היתה כאן "התחייבות" מתחת לשולחן. התחייבות של פוליטיקאי, שריכרתו שורה כלפית-השום.

תמורת עיסקה מטופשת כזאת ויתרו בעלי-העיתונים על המאבק להצלת העיתונות החופשית (ומד מילא: על חוסש-העיתונות עצמו). הם הפכו את העיתונות לפילגש מוחצת של המימסר הפוליטי.

שהרי מה תהיה התוצאה? אם יהיה כסף בקופת הערוץ השני, יצטרכו העיתונים להתחנן אצל שר-האוצר וחברי ועדת-הכספים של הכנסת כדי לקבל "מענק". הם יצטרכו להרביק את לשונם לעכויותם, פשוטו כמשמעו. והרי כל המדינה ראתה כימים האחרונים רווקא איך משיגים כסף מחברי ועדת-הכספים.

ואם לא יהיה כסף בקופת הטלוויזיה (ואני מוכן להינבא שלא יהיה) תעמוד העיתונות החופשית, הגאה, בתור אצל שר-האוצר ועמיתיו כדי להתחנן על נפשה, ולקבל כאקשיש ממשלתי להמי שך קיומה.

מה יהיה אז על כושרה של העיתונות למחות ביד קורת על הממשלה, לחשוף שחיתויות, לבקר, להדי עיין?

ל העיסקה הזאת היא בגדר הבטחה של שוחר. מהי הוכחה לכך?

פשוטה מאוד: אילו היה מדובר סתם על פיצוי, היה נאמר בהצעת-החוק שכל

מי שייפגע על-ידי ירידת הכנסותיו מפירסומת מיסחרית יקבל פיצוי, על-פי קריטריון קבוע בחוק.

זה לא נאמר. שום קריטריון אובייקטיבי לא נקבע. אבל נקבעה זכות המקבלים (אם יקבלו).

נאמר כי המענק (כך זה נקרא בחוק) יהיה רק לעיתונים יומיים. ומי הם העיתונים היומיים? עיתון שהוא "חבר באיגוד העיתונים היומיים בישראל".

האיגוד הזה הוא גוף פרטי בהחלט של בעלי-העסק, כמו איגוד בעלי-המכולת. אין הוא כפוף לשום ביד קורת.

לא כל העיתונים היומיים חברים בו. ובוודאי לא המקומונים, החנימונים, השבועונים, כיתבי-העת האחרים.

ברור לגמרי שמי שניסח סעיף זה, התכוון בפירוש לשלם שוחד לקבוצת-לחץ מסויימת מאוד, כדי לסתום את פיה — מתוך תיקוה שאם היא תשתתק, אפשר יהיה להתעלם מכל שאר המחאות.

השימוש הציני הזה בנשק השוחד, המונח ביסודה של הצעת חוק זו, מעיד על רמתה וכוחה. הוא לא הופעל רק כלפי בעלי העיתונים. נסתם גם פיו של שר-החינוך-התרבות — הראשון שהיה צריך להודיע נגד הצעה חמורה זו. השוחד כלל סעיף המבטיח לתת חלק מן העוגה לטלוויזיה החינוכית (סעיף 59).

הטלוויזיה החינוכית היא הבייבי הפרטי של שר-החינוך. השולט בה שילטון מוחלט. השר אמנון רובינשטיין זרק פירור לשר יצחק נבון, ובוזה נסתם פיו.

ב כלל, אפשר להתפעל מן החיכום שהושקע בהצעת-חוק זו, משאת-נפשם של איש אחד והאינטרסנטים המתחבאים מאחוריו.

אין גבול להתחסדות הכלולה במבוא להצעת-החוק, הבאה להר כיח מדוע דרוש הערוץ השני? כדי להילחם בהשפעה זרה? כדי למנוע מן האויב הערבי להשתלט על תדרי-שידור, ועוד ועוד. אין גבול לכוונות הטובות המונחות ביסוד עשרות הסעיפים, הבאים "להבטיח" שהכל ינוהל בצורה ליברלית, ציבורית, כידי מומחים אובייקטיביים, כשמכל סעיף מכצבצת הכוונה האמיתית של השתלטות שילטונית גסה.

מרב ליברלים מתקתק לא שכחו בעלי ההצעה לקבוע (בסעיף 46) שניתן יהיה למנוע גישה למכשיר זה מכל אדם בלתי-רצוי בתואנות של "סיכון לכיטוחן המדינה" (מה זה?), או ממי שנגזר את טובת הציבור" (מה זה?). הם לא שכחו גם לשחרר מראש את הרשות שלהם מאימת החוק לאיסור לשון הרע, אשר חל על כל העיתונים (סעיף 117).

וסעיף ליברלי קטן הזועק לשמיים, המגיע לשיא ממש: סעיף 99, המטיל חמש שנות מאסר על מי ש"מזעזע, מפריע או מעכב ביצוע שידורים בכל דרך שהיא".

ציון סווידי, חזי קוקה — להם לא יינתן להבא לפגוע בקודש הקורשים של האומה החדשה, בעידן הערוץ השני של רובינשטיין הראשון.

חמש שנות-מאסר — בעד עיכוב פירסומת קלר קלת בתחנת-טלוויזיה מיסחרית!

ת כל הדברים האלה הבאתי השבוע לפני הוועדה המיר חדת, שהוקמה בכנסת כדי לטפל בהצעת-חוק זו. אמרתי שאיני מתנגד עקרונית להקמת ערוץ שני. אם ייקבע כי אכן זהו הצורך העליון של האומה הישראלית בתקופה זו, שיקום.

בתנאי. בתנאי שכל שלוש הסכנות האלה, שהצבעתי עליהן, יחוסלו בעודן באיבן.

כלומר: שלא תהיה בערוץ השני שום פירסומת מיסחרית, ושזהו לא יהיה כפוף לממשלה בשום צר רה שהיא.

אם המכשיר הזה דרוש לציבור, הציבור יכול לשלם בשכילו כמישרין, על-ידי מס או אגרה.

אל תהיה כאן שום אשליה: הצרכן ישלם ממילא עבור המכשיר הזה. אין ארוחת-צהריים חינם, וגם אין טלוויזיה חינם.

הפירסומת, שתשודר בערוץ השני, תעלה בהרבה כסף. את הכסף הזה לא ישלמו פילנטרופים. המפרסמים יוסיפו אותו על מחיר המוצר. האזרח ישלם עבור הפירסומת כחלק מן המחיר של המוצר.

מדוע ישלם הכבש בעצמו עבור הוצאות השחיטה שלו? מדוע ישלם האזרח עבור שטיפת מוחו שלו עצמו?

אם הוא משלם ממילא עבור קיום הערוץ השני, מוטב שישלם כמישרין, מבלי להודיק לתיוכום של שוטפי-המוחות.

ואשר לשליטה: אפשר שתהיה לממשלה, ובראש ובראשונה לשר-ההתיקשורת צמא-הכוח, נגיעה בלשזי במכשיר הזה.

את המנהל הכללי צריך למנות גוף שאינו כפוף לממשלה, וכלי אישור הממשלה. אולי מליאת-הכנסת, הבוחרת כיום בנשיא-המדינה ובמבקר-המדינה. אולי פורום מיוחד המורכב מבעלי תפי קידים ציבוריים בלתי-רלוויים, פחות או יותר (נשיא המדינה, נשיא בית-הדין העליון, מבקר-המדינה, נשיא אוניברסיטאות, ראשי ארבעה-חמישה גופים ציבוריים ותרבותיים חשובים).

בעיקר: כל התערבות כלשהי של הממשלה, ותוך צימצום מירבי של השפעת המפלגות.

אחרת נצטרך כאן שר, אשר שום כוח לא יחזיר אותו עוד לקבוק?